5:30, 21/03/2011

Ch? m?t th?i gian ng?n sau khi ???c phát hi?n, binh mã dõng trong h?m m? T?n Th?y Hoàng ?ã tr? nên n?i ti?ng không nh?ng ? Trung Qu?c mà c? th? gi?i. T?ng th?ng Pháp Sarkozy trong m?t l?n t?i th?m ?ã ph?i th?t lên: "Th? gi?i có 7 k? quan, h?m m? T?n Th?y Hoàng x?ng ?áng ???c g?i là k? quan th? 8".

Ngày 29/3/1974, m?t s? nông dân ? thôn Tây D??ng, huy?n Lâm ??ng, thành ph? Tây An, Thi?m Tây, Trung Qu?c cùng ?ào gi?ng l?y n??c ch?ng h?n t?i m?t bãi ??t hoang cách làng không xa. ? ?? sâu ch?ng vài mét h? th?y l?n trong ??t cát ??a lên có nh?ng b? ph?n c?a t??ng ng??i b?ng g?m. M?i ng??i ??u ch? coi chúng là th? g?ch ?á b? ?i nên ?ã v?t ra xung quanh. H? không bi?t r?ng ngày mà h? v?t nh?ng m?nh sành s? ?y sau này ?ã ?i vào l?ch s? th? gi?i hi?n ??i: Ngày phát hi?n ra m?t trong nh?ng "k? quan th? gi?i" - qu?n th? t??ng binh mã dõng thu?c khu m? T?n Th?y Hoàng (n?m 134 ??n n?m 171 tr??c Công nguyên), v? hoàng ?? ?ã có công th?ng nh?t Trung Qu?c th?i c? ??i.

Ch? m?t th?i gian ng?n sau khi ???c phát hi?n, binh mã dõng trong h?m m? T?n Th?y Hoàng ?ã tr? nên n?i ti?ng không nh?ng ? Trung Qu?c mà c? th? gi?i. T?ng th?ng Pháp Sarkozy trong m?t l?n t?i th?m ?ã ph?i th?t lên: "Th? gi?i có 7 k? quan, h?m m? T?n Th?y Hoàng x?ng ?áng ???c g?i là k? quan th? 8".

Các nhà khoa h?c c?a Trung Qu?c và th? gi?i cùng có chung nh?n xét r?ng: N?u ??t bên c?nh các tác ph?m t??ng ?iêu kh?c c? Hy L?p ho?c c? La Mã thì có th? binh mã dõng không tinh x?o b?ng. Nh?ng cái

t?o cho binh mã dõng v? th? n?i tr?i là s? "k? l?" c?a nó. Theo Vi?n tr??ng Vi?n B?o tàng Trung Qu?c Viên Trung Nh?t, cái "k? l?" c?a binh mã dõng n?m ? 3 ch? "??i, ?a, Chân" (to, nhi?u, chân th?c).

"??i" là kích th??c c?a hàng v?n binh mã dõng ??u b?ng kích th??c ng??i th?c (k? c? các t??ng khác nh? ng?a, xe, các lo?i v? khí). "?a" là nói v? s? l??ng. S? l??ng c?a binh mã dõng th?t ?áng kinh ng?c: ch? tính các h?m s? 1, 2, 3 thì s? binh mã dõng ?ã lên t?i h?n 8 nghìn (riêng h?m s? 1 h?n 6 nghìn). S? l??ng kh?ng l? này ?ã khi?n ??ng Ti?u Bình c?ng ph?i gi?t mình: "Không th? t??ng t??ng ???c".

Còn v? tính chân th?c c?a binh mã dõng thì Vi?n tr??ng Viên Trung Nh?t cho bi?t: Binh mã dõng ???c t?o ra t?ng t??ng m?t, ch? không ph?i dùng khuôn ?úc hàng lo?t. Theo các nhà nghiên c?u ch? tính riêng s? th? c? tham gia n?n t??ng ?ã là 870 ng??i v?i nh?ng thành ph?n và phong cách khác nhau: Có ng??i là th? cung ?ình, có ng??i là th? tài t?, c?ng có ng??i là th? dân gian ??n t? kh?p các ??a ph??ng trong toàn qu?c. Vì th? các binh mã dõng ???c t?o ra ??u mang phong cách, th?n thái khác nhau.

Ngay t? khi "xu?t ??u l? di?n", binh mã dõng khi?n c? th? gi?i ph?i thán ph?c. Tuy nhiên, t? ?ó c?ng n?y sinh m?t v?n ?? t??ng nh? ??n gi?n nh?ng l?i làm ?au ??u các gi?i ch?c ngành kh?o c? Trung Qu?c.

Th?i ?i?m mà s? c? phát sinh là vào n?m 1998. Trong l?n ??u tiên t?i th?m khu binh mã dõng, T?ng th?ng M? lúc b?y gi? là Bill Clinton, ?ã phát bi?u: "Binh mã dõng th?t quá tuy?t v?i. Ng??i phát hi?n ra binh mã dõng c?ng quá tuy?t v?i". Và T?ng th?ng B.Clinton ?? ngh? ???c g?p ng??i ??u tiên ?ã phát hi?n ra binh mã dõng.

?ã có r?t nhi?u nguyên th? qu?c gia ??n tham quan binh mã dõng, nh?ng vi?c ??t v?n ?? mu?n g?p ng??i

phát hi?n ra binh mã dõng ??n th?i ?i?m ?ó, ch? duy nh?t có T?ng th?ng B. Clinton. ?? ?áp ?ng yêu c?u này, nh?ng ng??i ph? trách khu b?o tàng ?ã "r?t h?n nhiên" cho g?i D??ng Chí Phát, xã viên công xã, m?t trong nh?ng ng??i tham gia công vi?c ?ào gi?ng vào ngày 29/3/1974. Cu?c g?p gi?a T?ng th?ng Hoa K? v?i m?t nông dân Trung Qu?c vô danh ?ã ???c gi?i truy?n thông c?a Trung Qu?c và th? gi?i ??a tin r?t r?m r?.

V? ph?n mình, D??ng Chí Phát không th? t??ng t??ng ???c bu?i g?p "ng?u nhiên" ?ó l?i khi?n cu?c ??i c?a mình b??c ra "vùng ánh sáng chói lòa". V?i cái "gi?y ch?ng nh?n" là ng??i ??u tiên phát hi?n binh mã dõng", ch? sau m?t ?êm, t? m?t nông dân vô danh, D??ng Chí Phát b?ng tr? thành ng??i n?i ti?ng, ???c nhi?u t? báo, nhi?u ?ài truy?n hình ph?ng v?n, ???c m?i ?i n??c ngoài, ??ng ?àn nói chuy?n v? vi?c phát hi?n binh mã dõng... Hãng truy?n hình Nh?t NHK c?ng m?i D??ng Chí Phát sang Nh?t, ph?ng v?n tr?c ti?p trên ?ài truy?n hình c?a h?.

T?i các c?a hàng bán ?? l?u ni?m trong khu m? T?n Th?y Hoàng, n?u các ?? l?u ni?m có ch? ký c?a D??ng Chí Phát thì ???c bán v?i giá r?t cao. Nh?ng khách tham quan mu?n ch?p ?nh v?i D??ng Chí Phát c?ng ph?i tr? cho ông ta 50 t?. Các kho?n thu nh?p này có "n?m m? c?ng không th? t??ng t??ng ???c" ??i v?i m?t xã viên nông nghi?p.

S? n?i ti?ng c?a D??ng Chí Phát ?ã làm bùng lên cu?c chi?n "vô ti?n khoáng h?u" gi?a nh?ng ng??i ?ào gi?ng n?m x?a. "Ai ?ã phát hi?n ra binh mã dõng?". K?t qu? r?t nhi?u ng??i ??u kh?ng kh?ng r?ng "chính tôi m?i là ng??i ??u tiên". V?y ?âu là s? th?c?

Theo các c? quan ch?c n?ng ??a ph??ng, trong cái ngày nông dân thôn Tây D??ng cùng nhau ?ào gi?ng, t?i hi?n tr??ng có 3 nhóm, m?i nhóm có 2 xã viên do D??ng Tân Mãn, "??i tr??ng chính tr?" c?a thôn, ph? trách chung. Khi t??ng g?m binh mã dõng ???c

?ào lên, h? ??u không bi?t ?ó là cái gì, li?n v?t lung tung ra xung quanh. Lúc ?ó Tri?u Khang Dân, cán b? Phòng V?n hóa huy?n Lâm ??ng, tình c? có m?t, th?y các m?nh g?m l?, ?ã nh?t nh?nh nh?ng th? b? v?t ?i cho lên xe cút kít r?i nh? nh?ng ng??i xã viên, trong ?ó có D??ng Tân Mãn, mang v? x?p ? góc sân tr? s? huy?n.

C?ng theo các c? quan ch?c n?ng, tr??c khi vi?c này x?y ra, ?ã có ??n g?n 40 ng??i dân ? Tây D??ng t?ng nhìn th?y các m?nh t??ng và nh?ng t??ng t??ng t?. H? không bi?t nh?ng m?nh t??ng và nh?ng b?c t??ng n?m r?i rác ? góc v??n, b? ru?ng có t? bao gi? và là t??ng gì mà không ít ng??i cho r?ng nh?ng t??ng ?ó là do b?n ?ào tr?m m? v?t ra.

??n gi?a n?m 1974, ng??i dân ? ?ây v?n coi các t??ng này là "ôn th?n". Khi g?p t??ng, h? dùng h??ng ??t vía, ??p v? ??u ?? tránh ôn d?ch. Có ng??i thì mang t??ng ra ngoài ru?ng dùng làm "bù nhìn" ?? ?u?i chim chóc t?i phá cây tr?ng. Chính Vi?n tr??ng Viên Trung Nh?t trên ???ng ?i công tác ?ã nh?t ???c r?t nhi?u m?nh v? t? các binh mã dõng b? v?t ? hai bên ???ng. Vì th? vi?c ai là ng??i ??u tiên phát hi?n ra binh mã dõng ?ã không ???c ??t ra. V?n ?? ch? tr? nên gay c?n sau khi có cu?c g?p gi?a T?ng th?ng M? Clinton v?i D??ng Chí Phát nh? trên ?ã nói.

Bây gi?, c? m?i l?n phóng viên tìm cách ti?p xúc v?i nông dân D??ng Chí Phát ?? tìm hi?u xem ai là ng??i ??u tiên phát hi?n ra binh mã dõng ??u b? D??ng Chí Phát t? ch?i v?i lý do "phi?n ph?c l?m".

?i sâu tìm hi?u, ng??i ta m?i v? l? ra r?ng: t? khi ???c g?p T?ng th?ng Clinton v?i danh ngh?a "ng??i ??u tiên phát hi?n ra binh mã dõng", r?i kèm theo ?ó là nh?ng món v?t ch?t thu ???c, D??ng Chí Phát ?ã ph?i h?ng ch?u nhi?u s? ch? trích n?ng n? c?a ng??i trong thôn. R?t nhi?u ng??i cùng ??a ra b?ng ch?ng chính mình m?i là ng??i ??u tiên phát hi?n ra binh mã dõng ch? không ph?i D??ng

Chí Phát.

Nhi?u phóng viên c?ng ti?n hành các cu?c ti?p xúc v?i D??ng Tân Mãn. Hi?n D??ng Tân Mãn ?ã 68 tu?i, ?ang làm thuê cho m?t c?a hàng bán ?? l?u ni?m t?i khu L?ng T?n Th?y Hoàng v?i m?c l??ng 1.000 t?/tháng. T?i n?i bán hàng, Tân Mãn treo m?t b?c ?nh l?n ch?p mình và r?t nhi?u t??ng binh mã dõng. Ngoài ra còn treo thêm m?t gi?y ch?ng nh?n là ng??i phát hi?n ra binh mã dõng.

D??ng Tân Mãn t? ra r?t b?c xúc: "N?m ?ó có t?i 9 ng??i phát hi?n ra binh mã dõng, ??n nay 5 ng??i ?ã m?t, ch? còn l?i 4, trong ?ó có tôi và D??ng Chí Phát, mà ai c?ng già c? r?i. Th? mà v?n ch?a có m?t quy?t ??nh chính th?c nào v? v?n ?? này. Còn n?u ch? coi D??ng Chí Phát là ng??i ??u tiên và duy nh?t phát hi?n ra binh mã dõng thì quá b?t công". D??ng Tân Mãn hy v?ng v?n ?? s? ???c c?p có th?m quy?n gi?i quy?t khi mình ch?a "sang th? gi?i bên kia".

S? d?, Tân Mãn ??t v?n ?? ng??i phát hi?n ra binh mã dõng to tát nh? v?y, vì theo C?c V?n v?t t?nh Thi?m Tây, thì ?ây thu?c v? l?nh v?c "quy?n l?i và danh ti?ng". Nh?ng ng??i này ?òi ???c g?n bi?n ?? tên mình là ng??i "phát hi?n ra binh mã dõng" trên ???ng vào h?m s? 1. ??ng th?i ph?i cho h? gi?y ch?ng nh?n, c?ng nh? ph?i "th??ng" cho h? m?t món ti?n t??ng ??i. Nh?ng vì ?i?u này ch?a t?ng có ti?n l? ? Trung Qu?c nên C?c V?n v?t không th? th?a mãn nh?ng yêu c?u c?a h?. C?c ch? ??ng ý vi?c phát hi?n ra binh mã dõng là c?a m?t t?p th? xã viên ch? không là c?a riêng ai c?.

S? vi?c càng tr? nên ph?c t?p khi nh?ng ng??i phát hi?n t? ??ng ra ký tên vào các món hàng l?u ni?m và ch?p ?nh cùng du khách có thu phí. R?i ai c?ng gi?i thi?u mình chính là ng??i ??u tiên phát hi?n ra binh mã dõng nh?m m?c ?ích kinh doanh. Thí d? khi vào th?m và mua hàng ? c?a hàng c?a D??ng Tân Mãn, ai mu?n ???c ch? ký c?a ông thì ph?i có ph? phí. Còn D??ng Chí Phát thì c?ng th??ng xuyên

?n cánh v?i h??ng d?n viên du l?ch ?? bán ?? l?u ni?m. Nh?ng ki?u làm ?n này nhi?u khi gây ra cãi c? gi?a khách v?i nhân viên bán hàng, làm x?u hình ?nh c?a khu l?ng m?, gây ra nh?ng ph?n c?m v?i khách tham quan. Nh?ng cho t?i nay các c? quan h?u trách c?a Trung Qu?c c?ng nh? c?a khu l?ng m? T?n Th?y Hoàng v?n ch?a tìm ra ph??ng pháp gi?i quy?t h?p lý cho v?n ?? này

Nguy?n Ti?n C? (theo Trung Hoa Kh?o c? lu?n)

http://antg.cand.com.vn/vi-vn/hosomat/2011/3/74658.cand